”شينجياڭنىڭ بولاشاق دامۋىنىڭ كومەسكى كۇشى شەكسىز“

——— ”جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى — كاسىپ سالالارىن گۇلدەندىرۋ، جاڭالىق اشا دامۋ“ اكادەميكتەر تالقى مىنبەرىنىڭ اشىلۋ سالتىنان ەستەلىك

☐ **انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى شيە حۋيبيان**

جاز مەزگىلىندە، كۇللى تىرشىلىك تىڭ تىنىسقا بولەنەدى. شينجياڭ حالقى باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭدا قىزمەت تەكسەرىپ، ٴار ۇلت كادر - بۇقاراسىنا امانداسىپ، حال سۇراۋىنىڭ شابىتتاندىرۋى مەن قۋانىشىنا شومعان ساتتە، تاعى ٴبىر قۋانىشتى ٴىس كەلىپ جەتتى.

7 - ايدىڭ 18 - كۇنى، ”جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى — كاسىپ سالالارىن گۇلدەندىرۋ، جاڭالىق اشا دامۋ“ اكادەميكتەر تالقى مىنبەرى اشىلدى، ەكى اكادەميانىڭ اكادەميكتەرىنەن، ماماندارىنان، كاسىپكەرلەرىنەن 100دەن استام ادام ۇرىمجىدە باس قوسىپ، شينجياڭنىڭ ەنەرگيا، حيميا ونەركاسىبى، سيفىرلى ەكونوميكا، سۋ بايلىعىنان پايدالانۋ، دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق سياقتى سالالارى توڭىرەگىندە، نەگىزگى تاقىرىپتىق بايانداما، دوڭگەلەك ۇستەل كەڭەسى، ۇستىندە زەرتتەۋ - تالقى جۇرگىزۋ سياقتى تاسىلدەر ارقىلى اسەرلەرىن اڭگىمەلەپ، ماسەلەنى تىلگە تيەك ەتىپ، ۇسىنىس بەرىپ، سەلبەستىك جاساۋدى اقىلداستى... شينجياڭنىڭ بولاشاقتاعى دامۋىنا سارابتاما جاسادى.

”ٴبىر جىلدا ٴبىر ٴتۇرلى وزگەرىس، 3 جىلدا زور وزگەرىس“. مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايى ۇلت كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۋشى مۇشەسى، ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول“ حالىقارالىق عىلىمي ۇيىمدار وداعىنىڭ ٴتوراعاسى باي چۇنلي ٴوزىنىڭ تالاي رەت شينجياڭعا ساپارلاي كەلگەن اسەرىن وسىلاي بەينەلەدى، - ”وسى رەت شينجياڭعا كەلگەندە، شينجياڭنىڭ ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنىڭ ماڭىزدى ستراتەگيالىق ورايى مەزگىلىن قارسى العانىن ٴتيپتى دە تەرەڭدەي سەزىنىپ، تاڭ تاماشا بولدىم“.

جۇڭگو ينجەنەريا اكادەمياسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، اكادەميا باستىعى لي شياۋحۇڭ بىلاي دەپ قارادى: جۋىق جىلداردان بەرى، شينجياڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدا جانە حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋدا كورنەكتى تابىسقا قول جەتكىزدى.

”بايلىق باسىمدىعى كورنەكتى، ٴوڭىر ورنى باسىمدىعى وزگەشە، دامۋ ورايى بۇرىن - سوڭدى بولماعان“... قيمىل الاڭىندا وسى سوزدەر كوپ تىلگە الىنىپ، جينالىسقا قاتىسۋشىلار تەگىس ”شينجياڭنىڭ بولاشاق دامۋىنىڭ كومەسكى كۇشى شەكسىز، بولاشاعى نۇرلى“ دەپ قارادى.

تابىس وتكەنگە ٴتان، بولاشاقتىڭ مىندەتى اۋىر، جولى ۇزاق.

تاياۋدا، باس شۋجي شي جينپيڭ شينجياڭدا قىزمەت تەكسەرگەندە بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن جەدەلدەتىپ، ەرەكشەلىككە، باسىمدىققا يە كاسىپ سالالارىن جەتىلدىرىپ، زورايتىپ، جۇمىستاندىرۋعا تارتۋ قابىلەتىن كۇشەيتۋ كەرەك.

باس شۋجيدىڭ نىقلاستى تاپسىرماسىنىڭ الدىندا، بۇكىل ەلدىڭ جەر - جەرىنەن كەلگەن اكادەميكتەر، ماماندار نەگىزگى ساتىنىڭ ٴبىرىنشى شەبىنە ىشكەرىلەي ەنىپ، اتىز باسىنا بارىپ، كاسىپورىن، جوعارى مەكتەپ سياقتى جەرلەردە گرۋپپاعا ٴبولىنىپ تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، كوپ بولىپ كۇش قوسىپ، كاسىپ سالالارىن گۇلدەندىرۋدى بىرگە اقىلداسىپ، جاڭالىق اشا دامۋدى بىرگە جوسپارلاپ، شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى دامۋدى جۇزەگە اسىرۋعا بىرگە سىندارلى كەڭەس بەردى.

ماسەلە — ٴداۋىردىڭ ٴۇنى. ماسەلەنى بايقاۋعا شەبەر بولعاندا عانا، ٴتيپتى دە زور دامۋدى قارسى الۋعا بولادى.

جۇڭگو ينجەنەريا اكادەمياسىنىڭ ”اكادەميكتەردىڭ شينجياڭعا ساپارى“ بۇكپەسىز اڭگىمە ٴماجىلىسىنىڭ ناق مايدانىندا جۇڭگو ينجەنەريا اكادەمياسىنىڭ ورىنباسار باستىعى دىڭ شيۋشين شينجياڭنىڭ جاسىل، جوعارى ٴونىمدى اۋىل شارۋاشىلىعىن دامىتۋدا ورىن تەۋىپ وتىرعان اۋىل شارۋاشىلىعىندا سۋدان پايدالانۋدىڭ ونىمدىلىگى تومەن، سۋ مەن تىڭايتقىشتى ٴبىر تۇلعالاندىرۋ تەحنيكاسى جەتكىلىكسىز، توپىراقتىڭ قايتالاي سورتاڭدانۋى اۋىر بولۋى سىندى كورنەكتى ماسەلەلەردى مىسال ەتىپ كورسەتتى؛

جۇڭگو ينجەنەريا اكادەمياسىنىڭ اكادەميگى دىڭ ميڭجياڭ سۋ بايلىعىنان جان - جاقتى پايدالانۋدا ٴومىر ٴسۇرىپ وتىرعان زور كولەمدە سۋ ۇنەمدەپ سۋارۋ اتىزدىڭ سۋ، تۇز تەپە - تەڭدىگى جاعدايىن وزگەرتكەن، ”تامشىلاتىپ سۋارۋداعى ىستىرماۋ“ جاڭا سورتاڭدانۋ ماسەلەسىنە اپارىپ سوقتىرعان ماسەلەلەردى ورتاعا قويدى؛

جۇڭگو ينجەنەريا اكادەمياسىنىڭ اكادەميگى سۇن لۇڭدى شينجياڭدا كومىردى جانە ستراتەگيالىق كەندى جاسىل، جوعارى ٴونىمدى اشۋدا ٴومىر ٴسۇرىپ وتىرعان تەحنيكاداعى بوگەتتىك ماسەلەلەردى ورتاعا قويدى...

ماسەلەنى بايقاۋ ٴبىرىنشى قادام، ماسەلەنى شەشۋ ەڭ ماڭىزدى ٴتۇيىن. اكادەميكتەر، ماماندار تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جۇرگىزۋدىڭ ٴىس جۇزىندىك جاعدايى بويىنشا، ناقتى ۇسىنىستار بەردى.

دىڭ شيۋشين بىلاي دەپ قارادى: جاسىل، جوعارى ٴونىمدى اۋىل شارۋاشىلىعىن دامىتۋدا سۋ مەن تىڭايتقىشتى ٴبىر تۇلعالاندىرۋ تەحنيكاسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، ينجەنەريا جانە اۋىل شارۋاشىلىعى تەحنولوگيا شارالارى ارقىلى توپىراقتىڭ قايتالاي سورتاڭدانۋىنان ساقتانىپ - وڭاپ، سور سۋدان پايدالانۋدى سىناق ەتۋ، ۇلگى كورسەتۋدى بەلسەندى تۇردە ورىستەتىپ، جاراقسىزدى بايلىققا اينالدىرۋ كەرەك؛ دىڭ ميڭجياڭ ”ۇنەمدەۋ، ساقتاۋ، رەتتەۋ، باسقارۋدى“ ٴبىر تۇتاس جونگە سالۋدى جۇزەگە اسىرعاندا عانا سۋ بايلىعىنان جوعارى ٴونىمدى پايدالانۋدى جۇزەگە اسىرۋعا بولاتىنىن ورتاعا قويدى؛ سۇن لۇڭدى وسى زامانعى عىلىم - تەحنيكادان تولىق پايدالانىپ، كوپ قۇرامدى كەن بايلىعىنان كەشەندى پايدالانۋدى، تولىق پايدالانۋدى كۇشەيتىپ، شەشۋشى تەحنيكادان قامال الۋدى جەدەلدەتىپ، كولەمدەندىرىلگەن، زەردەلىلەندىرىلگەن جانە ادامسىز بارلاۋ جانە اشۋ تەحنيكاسىنىڭ دەڭگەيىن جوعارىلاتۋدى ۇسىندى.

قيمىل ناق مايدانىندا كوز تارتارلىق الدىڭعى لەكتەگى عىلىم - تەحنيكا دا، ونان ماڭىزدىسى، قاراپايىم جەتەكشىلىك پىكىرى دە بولىپ، جينالىسقا قاتىسۋشىلاردى ەرەكشە ٴتانتى ەتتى.

ٴۇرىمجى ەكونوميكالىق - تەحنيكالىق اشۋ رايونى (تۋتۇنحى رايونى) باسقارۋ كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى، رايون باستىعى دىڭ جىجۇن العان اسەرىن ”كوز ايامدى بارىنشا كەڭەيتتى“ دەپ سۋرەتتەدى.

”وسى رەتكى اكادەميكتەر تالقى مىنبەرى قيمىلى بىزگە شابىت جانە وي جەلىسىن سىيلادى، كەلەسى قادامدا بەلسەندى تۇردە ۇشتاسىپ، ىلەسىپ، بايلىق ارتىقشىلىعى مەن ٴوڭىر ورنى باسىمدىعىن تياناق ەتىپ، جاڭالىق اشۋ تەبىنىن كۇشەيتىپ، حالىقارا، ەل ٴىشى ەكى بازاردان، ەكى بايلىقتان اناعۇرلىم ۋيداعىداي پايدالانىپ، جاڭا دامۋ ارناسىنا بەلسەندى قىزمەت وتەپ جانە توعىسىپ، شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنىڭ اناعۇرلىم ارىنشىندى قادام تاستاۋىنا كۇش قوسامىز“، - دەدى دىڭ جىجۇن.

سامۇرىق سامعاپ اسقاق ايىنىمەن قۇلاشىن كەڭ جايدى. شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى دامۋدى ىلگەرىلەتۋىنىڭ دابىلى قاعىلىپ، جاڭالىق اشا دامۋدىڭ كوركەم جوباسى بارعان سايىن ايشىقتالا ٴتۇستى، اناعۇرلىم بەرىك تە قۋاتتى قادامىمەن بولاشاققا بەتتەيىك.

شار تاراپتان دارىندىلار جينالىپ، وزەكتى رايوننىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنا دەم بەردى

☐ **گازەتىمىزدىڭ شولۋشىسى**

نيەتتەس بولساڭ، تاۋ مەن تەڭىز الىس بولمايدى. 7 - ايدىڭ 18 - كۇنى وتكىزىلگەن ”جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى — كاسىپ سالالارىن گۇلدەندىرۋ، جاڭالىق اشا دامۋ“ اتىنداعى اكادەميكتەر تالقى مىنبەرىندە ەكى اكادەميانىڭ 100دەن استام اكادەميگى، مامانى، كاسىپورىنشىلارى ۇرىمجىدە باس قوسىپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ وزەكتى رايونى قۇرىلىسىن جوعارى ساپامەن ىلگەرىلەتۋ جونىندە اقىل - كەڭەس بەردى. ٴبىز تالقى مىنبەرىنىڭ جەڭىسپەن اشىلعاندىعىن قىزۋ قۇتتىقتايمىز، الىستان كەلگەن اكادەميكتەرگە، ماماندارعا جانە كاسىپورىنشىلارعا شىن جۇرەكتەن العىس ايتامىز.

بۇكىل پارتيا، بۇكىل ەل جوعارى - تومەن بولىپ پارتيا 20 - قۇرىلتايىنىڭ جەڭىسپەن اشىلۋىن اسىعا سەزىممەن قارسى الىپ وتىرعان ساتتە، بۇكىل رايونداعى ٴار ۇلت كادر - بۇقاراسى باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭدا قىزمەت تەكسەرگەندە سويلەگەن ماڭىزدى ٴسوزىنىڭ رۋحىن ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ وتىرعان ساتتە، وسى رەتكى تالقى مىنبەرىنىڭ اشىلۋى عىلىمي اۋىس - كۇيىس ورىستەتۋ، الدىڭعى شەپتەگى ماسەلەلەردى تالقىلاۋ، ٴوندىرۋ، وقىتۋ، زەرتتەۋمەن شۇعىلداناتىن ورىنداردىڭ جانە كاسىپورىنداردىڭ ٴوزارا ۇقىپالداستىعىن ىلگەرىلەتۋ سياقتى جولدار ارقىلى جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايون قۇرىلىسىن جوعارى دەڭگەيدە ىلگەرىلەتەدى. تۇتاس رايونىمىزدا جوعارىدان تومەنگە دەيىن وسىنى وراي ەتىپ، تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىكتى شىنايى كۇشەيتىپ، اناعۇرلىم كوپ دارىندى، اقىل - پاراسات بايلىعىمەن وزەكتى رايوننىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنا دەم بەرۋ كەرەك.

3 - رەتكى ورتالىقتىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭگىمە ماجىلىسىندە باس شۋجي شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ”شينجياڭنىڭ وڭىرلىك ورنى باسىمدىعىن ساۋلەلەندىرىپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋدى دەمەۋ ەتىپ، شينجياڭنىڭ وزىندىك وڭىرلىك ەسىك اشۋ ستراتەگياسىن مەملەكەتتىڭ باتىسقا ەسىك اشۋ جالپى تۇلعالىق ورنالاستىرۋىنا ەنگىزۋ كەرەك“. وسى رەت شينجياڭدا قىزمەت تەكسەرگەندە باس شۋجي شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ”اشىق تيپتەگى ەكونوميكالىق تۇزىلىستە جاڭالىق اشىپ، سىرتقا ەسىك اشۋدىڭ ٴىرى ارناسىن جەدەل ورناتۋ كەرەك“، ”سىرتقا ەسىك اشۋ سەرپىنىن ارتتىرىپ، باتىسقا ەسىك اشۋدىڭ الدىڭعى شەبىن تۇلعالاپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك“. باس شۋجيدىڭ ماڭىزدى سوزدەرىنىڭ رۋحى وزەكتى رايوننىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنا ٴتۇبىرلى بويسۇنۋ ولشەمىن ازىرلەدى.

جۋىق جىلداردان بەرى جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىنىڭ جەتەكشىلىگىندە، شينجياڭ وزەكتى رايون قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋدى قوزعاۋشى كۇش ەتۋگە تاباندى بولىپ، مەملەكەتتىڭ باتىسقا ەسىك اشۋ جالپى تۇلعالىق ورنالاستىرۋىمەن ىرقتىلىقپەن توعىسىپ، ىشكى قۇرلىق قويناۋى ەسىك اشۋدىڭ الدىڭعى شەبىنە اينالۋدى جەدەلدەتتى، وزگەشە وڭىرلىك باسىمدىعى دامۋ باسىمدىعىنا اينالۋدى جەدەلدەتىپ، جوعارى ساپالى دامۋدىڭ ماڭىزدى ستراتەگيالىق ورايى مەزگىلىن قارسى الدى. اكادەميكتەر تالقى مىنبەرىنىڭ اكادەميكتەردىڭ، ماماندىڭ اقىل - پاراسات جەتىستىكتەرى مەن بايلىق باسىمدىعىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، كاسىپ سالاسىن گۇلدەندىرۋدى بىرگە جوسپارلاپ، جاڭالىق اشا دامۋعا دەم بەرۋى ٴدال ۋاعىندا بولدى، كەلەلى مانگە يە. شار تاراپتاعى دارىندىلاردى جيناۋ، ىستەتۋ وزەكتى رايوننىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋدىڭ ٴونىمدى جولى. ٴبىز پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ دارىندىلاردى جان - جاقتى باۋلۋ، ەنگىزۋ، پايدالانۋ جونىندەگى كەلەلى ورنالاستىرۋىن جالپى بەتتىك دايەكتىلەندىرىپ، ٴتيپتى دە كوپ دارىندى، اقىل - پاراسات بايلىعىن ۇيالاندىرىپ ەنگىزىپ، ورنىقتىرىپ، شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنىڭ تىڭ ساتىعا كوتەرىلۋىن، جاڭا ونىمدىلىكتەرگە قول جەتكىزۋىن ىلگەرىلەتىپ، مەملەكەتتىڭ ستراتەگياسىنا ات سالىسۋ جانە قىزمەت وتەۋ بارىسىندا اناعۇرلىم زور رول اتقارۋىمىز كەرەك.

وسى زامانعى ەگىن، مال شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى جۇيەسىن قۇرۋ، ونەركاسىپتىڭ نەگىزىن كۇشەيتىپ، ونىمدىلىگىن ارتتىرۋ جانە تيىن جاڭالاپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۋ، وسى زامانعى قىزمەت وتەۋ كاسىبىنىڭ ورەسىن جوعارىلاتۋ سياقتى ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋ كەلەلى مىندەتتەرىنەن كوز جازباي، ستراتەگيالىق عىلىم - تەحنيكا كۇشتەرىنىڭ ورنالاسۋىن ۇزدىكسىز ساپالاندىرىپ، اناعۇرلىم جوعارى ورەدەگى عىلىم - تەحنيكا كۇشىن قۇلشىنا قۇرۋ كەرەك. اقىل - پاراسات قاماباسى سەلبەستىگىن تەرەڭدەتىپ، شينجياڭنىڭ زاڭ بويىنشا شەشىم جاساۋىنا، عىلىمي شەشىم جاساۋىنا ستراتەگيالىق، جالپى جاعدايلىق، بولجامپاز اقىل - كەڭەس، باعا جانە پىكىر، ۇسىنىس ازىرلەۋ؛ عىلىم - تەحنيكادان قامال الۋ سەلبەستىگىن تەرەڭدەتىپ، شەشۋشى، وزەكتى تەحنيكادان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە باتىلدىقپەن قول جەتكىزۋ كەرەك. ٴوندىرۋ، وقىتۋ، زەرتتەۋ، قولدانۋ سەلبەستىگىن تەرەڭدەتىپ، ٴتيپتى دە كوپ عىلىم - تەحنيكا جەتىستىكتەرىن شينجياڭدا كادەگە جاراتۋعا جانە كاسىپ سالالاندىرۋعا جەتەكتەۋ كەرەك. عىلىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ ٴتۇزىلىس - مەحانيزمىن ۇزدىكسىز جاقسارتىپ، كەمەلدەندىرىپ، كۇشتى، بايلىقتى جيعاستىرۋدىڭ عىلىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋعا قاراي شوعىرلانۋىن، ۇيىسۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك. ەڭبەككە قۇرمەت ەتۋگە، بىلىمگە قۇرمەت ەتۋگە، دارىندىعا قۇرمەت ەتۋگە، جاساماپازدىققا قۇرمەت ەتۋگە تاباندى بولىپ، عىلىم - تەحنيكا دارىندىلارىنىڭ قىزمەت، تۇرمىس سياقتىلارىنا جان - جاقتى قىزمەت وتەۋدى، قاماتاماسىز ەتۋدى كۇشەيتىپ، بازارلانعان، زاڭمەن باسقارىلعان، حالىقارالانعان شارۋاشىلىق - ساۋدا ورتاسىن جەدەل ورناتىپ، ٴتۇرلى بازار تۇلعالارىنىڭ، عىلىم - تەحنيكا ۇجىمدارىنىڭ جانە دارىندىلاردىڭ شينجياڭدا باتىلدىقپەن ىستەۋىنە، باتىلدىقپەن سىناۋىنا، جاڭالىق اشۋىنا، شارۋاشىلىق قۇرۋىنا، ونەرلەرىن ايگىلەۋىنە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

كاسىپ سالاسى دامۋدىڭ نەگىزى، جاڭالىق اشۋ دامۋعا جەتەكشىلىك ەتەتىن ٴبىرىنشى قوزعاۋشى كۇش. ٴبىز جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ وزەكتى رايونىنىڭ كاسىپ سالالارىن دامىتۋدى نىسانا ەتىپ، جاڭالىق اشا دامىتۋدى ٴتيپتى دە كوپ دارىندىلاردىڭ اقىل - پاراسات بايلىعىن بىرىكتىرىپ، شوعىرلاندىرىپ، كۇشتى ۇيىستىرىپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ وزەكتى رايونىن جوعارى ورەدە قۇرۋدى، جوعارى ساپالى دامىتۋدى زور كۇشپەن ىلگەرىلەتۋىمىز كەرەك.

(باسى 1 - بەتتە)

”بۇل ارالدىڭ اۋاسى ەرەكشە جاعىمدى، اسپان ەرەكشە اشىق، گۇلدەر قۇلپىرا اشىلعان، اۋانىڭ تازالىعى ادامدى ٴتانتى ەتەدى“، - دەدى سىرت جەردەن شاۋەشەك قالاسىنا اكە - شەشەسىن امانداسا كەلگەن فىڭ يۋحۋا.

پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى تارباعاتاي ايماعى جاراسىمدى، ەكولوگيالىق جاقسى، قونىسقا جايلى تارباعاتاي قۇرۋدى ارقاۋ ەتىپ، جان - جاقتى، تۇتاس الىپ، جالپى بارىس بويىنشا ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ قىزمەتىن ورىستەتتى. تارباعاتاي ايماعىنىڭ اتموسفەرا ساپاسى جالپى جاقتان ۇزدىكسىز جاقسارىپ، $PM_{2.5}$ ٴار كۇپ مەتردە 10 ميكروگرامعا، PM_{10} ٴار كۇپ مەتردە 45 ميكروگرامعا جەتتى، اۋا ساپاسىنىڭ تازالىعى 95%تەن استى.

”مەيلى قالادا، نە اۋىل - قىستاقتا تۇرايىق، بىزگە ەرەكشە جايلى سەزىلەدى“. ٴدوربىلجىن اۋدانى جەلاعاش قالاشىعى نارىنشاعانكول قىستاعىنىڭ تۇرعىنى جاڭ جينجۋي قىستا قالاداعى عيماراتقا كوشىپ باراتىندىعىن، جازدا قىستاققا قايتىپ كەلەتىندىگىن ايتتى. ”بۇرىن قىستاقتىڭ ٴبارى توپىراق جول بولاتىن، قار ەرىگەندە بالشىقتان اياق الىپ جۇرە المايتىنبىز. قازىر ۇقسامايدى، توپىراق ۇيلەر بەيقۇت ۇيگە وزگەردى، توپىراق جولدار اسفالت جولعا وزگەردى، ٴۇيدىڭ الدى - ارتى جاسىل جەلەك جامىلدى، اۋىلى، قىستاق اۋىزىنداعى قوقىر - قوقىس الاڭى دا شاعىن باقشاعا اينالدى“.

نارىنشاعانكول قىستاعىنىڭ وزگەرىسى تارباعاتاي ايماعىنداعى 750 نەشە اكىمشىلىك قىستاقتىڭ جاڭالانعاندىعىنىڭ ىقشام كورىنىسى.

قازىر تارباعاتاي ايماعىنداعى 7 اۋدان (قالا)، 87 اۋىل - قالاشىق (الاڭ)، 924 قىستاق - اترەتتە اۋىلعا، قىستاققا تۇتاستاي تاس جولداردىڭ، قىستاق ىشىندەگى باستى جولداردىڭ قاتتىلاندىرىلۋ مولشەرى دەرلىك 100%كە جەتتى. قىستاقتار تازارۋدى، جاسىلدانۋدى، جارىقتانۋدى، كورىكتەنۋدى نەگىزىنەن جۇزەگە اسىردى.

”قاجىماي - تالماي قۇلشىنۋ ارقىلى قازىرگى قىستاقتاردىڭ بەت - بەينەسىندە، وتباسىلاردىڭ بەت - بەينەسىندە جانە شارۋالاردىڭ رۋحاني بەينەسىندە وراسان زور وزگەرىس تۋىلدى، ’تاۋى بار كوز الدىڭدا جاتقان شۇباپ، سۋى بار بەينەدەيىن ٴمولدىر سىناپ، اۋىلدىڭ ساعىنىشىن ۇمىتپا قالقام - شىراق‘ دەگەندەي كوركەم اۋىل - قىستاق كورىنىسى بىرتىندەپ قالىپتاستى“، - دەدى تارباعاتاي ايماعى اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، ورىنباسار مەكەمە باستىعى فىڭ تاۋ.

سوڭعى جىلدارى تارباعاتاي ايماعى باستان - اياق حالىقتى وزەك ەتۋ سىندى دامۋ يدەياسىنا تاباندى بولىپ، ەكولوگيانى الدىمەن ويلاسۋدى، جاسىل دامۋدى ىلگەرىلەتىپ، لاستانۋدان ساقتانۋدان جانە ونى جونگە سالۋدان قامال الۋ شايقاسىن ىشكەرىلەي ۋيداعىداي جۇرگىزىپ، وڭىرلەر بويىنشا اتموسفەرا لاستانۋىنان بىرلەسىپ ساقتانۋ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋدى كۇشەيتىپ، اۋا ساپاسىن كورنەكتى جاقسارتتى؛ قالا اكىمشىلىك نەگىزدىك قۇرىلعىلار قۇرىلىسىن ۇزدىكسىز كەمەلدەندىرىپ، قالا - قالاشىقتارداعى كونە، ەسكى شاعىن اۋماقتاردى جاڭالاۋدى جانە شارۋالار ۇيلەرىنىڭ سىلىكىنىسكە ٴتوزىمدى بولىپ، اپاتتان ساقتانۋ ينجەنەريالىق قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ، قالا، اۋىل قۇرىلىسىنداعى ولقىلىقتاردى تولىقتاپ، جوعارى ساپالى تۇرمىس كەشىرەتىن قونىسقا جايلى جەردى كۇش سالا قالىپتاستىردى.

قارجى قوسىپ، شارۋاشىلىقپەن شۇعىلداناتىن جاڭا ىرىستى جەرگە اينالدى

7 - ايدىڭ 9 - كۇنى شينجياڭ تارباعاتاي ٴتۇيىندى اشۋ، ەسىك اشۋ سىناق رايونىنىڭ جوبا كورمە سارايىندا شاۋەشەك قالاسى شەكارا ەكونوميكالىق سەلبەستىگى رايونىن دامىتۋ، رەفورما مەكەمەسىنىڭ باستىعى جيا شيڭليڭ ەكسكۋرسيالاي كەلگەن ٴبىر توپ كاسىپورىندى ەندى عانا اتتاندىردى. ”2 جىلدان بەرى كوپتەگەن ولكە كاسىپورىندارىنىڭ ۋاكىلدەرى وسىندا كەلىپ، لايىقتى نىسان تاۋىپ، قارجى قوسىپ، شارۋاشىلىقپەن شۇعىلدانۋدى ٴۇمىت ەتەتىن بولدى“.

2020 - جىلى 12 - ايدىڭ 15 - كۇنى شينجياڭ تارباعاتاي ٴتۇيىندى اشۋ، ەسىك اشۋ سىناق رايونى (تومەندە قىسقارتىلىپ ”سىناق رايونى“ دەلىنەدى) مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بەكىتۋىمەن يە بولدى. وسى ٴدۇبىرلى حابار تارباعاتاي ايماعىن ايگىلەي ٴتۇستى، جەر - جەردىڭ كاسىپورىندارى جاپا - تارماعاي قارجى قوسۋ نازارىن وسىندا اۋداردى.

2021 - جىلى 1 - ايدان بىيىل 6 - ايدىڭ سوڭىنا دەيىن سىناق رايونى جيىنى 267 نىسانعا قول قويىپ، قول قويىلعان سوما 141 ميلليارد 304 ميلليون يۋان بولىپ، وسىندا ورنالاسىپ قۇرىلىس باستاعان نىسان 188 بولدى.

تاچىڭ مينشاڭ زەردەلى عىلىم - تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگى ەلەكتروندى كاسىبىمەن شۇعىلداناتىن كاسىپورىن، 7 - ايدىڭ باس شەنىندە بۇل سەرىكتەستىكتىڭ سىناق رايونىنداعى الدىمەن دامۋ وڭىرىندەگى ولشەمدەستىرىلگەن زاۋود ٴۇيى رەسمي قۇرىلىس باستادى. ”ٴبىز بۇل ارالدىڭ سۇيەمەلدەۋ ساياساتىن جانە تاماشا شارۋاشىلىق - ساۋدا ورتاسىن بايقاعاندىقتان، وسىندا قارجى قوستىق. كاسىپورنىمىز وسىندا ورنالاسىپ، زاۋود قۇرىلىسى بارىسىندا جەرگىلىكتى ورىن ’كۇتۋشىدەي‘ جان - جاقتى قىزمەت وتەدى“، - دەدى وسى سەرىكتەستىكتىڭ باس القاسى يۋي گۋاڭلياڭ.

شارۋاشىلىق - ساۋدا ورتاسىن اناعۇرلىم ساپالاندىرۋ، بازار ورمەشەڭدىگىن جانە قوعامدىق جاساماپازدىقتى تاسقىنداتۋ، سىناق رايونى قۇرىلىسىن جانە ايماق ەكونوميكاسىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋ ٴۇشىن 7 - ايدىڭ 1 - كۇنى تارباعاتاي ايماعى «تارباعاتاي ايماعىنىڭ شارۋاشىلىق - ساۋدا ورتاسىن ساپالاندىرۋدى اتقارۋ پىكىرىن» العا قويدى، بۇل كاسىپورىن قۇرۋ، ينجەنەريالىق قۇرىلىستاردى تەكسەرىپ بەكىتۋ، ەل ارالىق ساۋدا، دارىندىلارعا قىزمەت وتەۋ قاماتاماسىزدىعى سياقتى 9 جاقتاعى 50 مازمۇنعا سايادى.

”تارباعاتاي ايماعى باستان - اياق تاماشا شارۋاشىلىق - ساۋدا ورتاسىن قۇرۋعا قۇلشىنىپ كەلەدى، اسىرەسە، سىناق رايون قۇرۋ بەكىتپەسىنە يە بولعانىنان كەيىن، تارباعاتايدى قارجى قوسىپ، شارۋاشىلىقپەن شۇعىلدانۋدىڭ ىرىستى جەرىنە اينالدىرۋعا ٴتيپتى دە قۇلشىندىق“، - دەدى ايدىن.

2012 - جىلى تارباعاتاي ايماعىنداعى بازار نەگىزگى تۇلعاسى 24 مىڭ 249 بولاتىن، 2021 - جىلى بۇل 69 مىڭ 495كە جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 186.5% ارتتى.

تارباعاتايدى قارجى قوسۋدىڭ ىرىستى جەرىنە اينالدىرعان تەك تاماشا شارۋاشىلىق - ساۋدا ورتاسى عانا ەمەس. 2014 - جىلى 11 - ايدا قارامايلى - شاۋەشەك جوعارى قارقىندى تاس جولىندا رەسمي اۆتوكولىك قاتنادى؛ 2019 - جىلى 5 - ايدا قارامايلى - شاۋەشەك تەمىر جولى رەسمي ىسكە قوسىلدى؛ 2019 - جىلى 9 - ايدا شاۋەشەك اۋە جايىن كەڭەيتىپ سالۋ ينجەنەرياسى سالىنىپ بولدى... ستەرەولدى قاتىناس تورى بارعان سايىن تىعىز توقىلىپ، بۇل دا قارجى قوسىپ، شارۋاشىلىقپەن شۇعىلدانۋعا اناعۇرلىم زور قولايلىلىق اكەلدى.

ىنتىماقتىڭ، جاراسىمدىلىقتىڭ اسەم اۋەنىن بىرگە ورىندادى

7 - ايدىڭ 9 - كۇنى كەشكە تامان شاۋەشەك قالاسى مادەنيەت الاڭىنان 3 ٴتۇرلى ۇقساماعان ەرەكشەلىكتەگى ٴبي مۋزيكاسى ەستىلدى: ىرعاعى تەز وسى زامانعى ٴبي مۋزيكاسى، كوركەم ۆالس ٴبيى مۋزيكاسى جانە ويناقى ۇلتتىق ٴبي مۋزيكاسى. قالا تۇرعىندارى ٴوز اۋەستەرىنە قاراي، جەكە - جەكە بيگە باستى. 3 ”توپتىڭ“ ەرەكشەلىگى ۇقساماعانىمەن، ٴبىر - بىرىنە جاراسىپ تۇر، ٴبىر تالاي قالا تۇرعىنى ٴالسىن - ٴالى ٴبيدىڭ ٴتۇرىن وزگەرتىپ تە قويادى. قاراماققا قاراپايىم الاڭ ٴبيى ادامعا شاۋەشەك قالاسىنداعى ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ىنتىماعىن، جاراسىمدىلىعىن تەرەڭ سەزىندىرەدى.

”ىنتىماقتى دا جاراسىمدى بولۋ تارباعاتاي ايماعىنىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋىنىڭ نەگىزى“. ايدىن بىلاي دەدى: تارباعاتاي ايماعىندا 29 ۇلت تۇرمىس كەشىرەدى، بارلىق ادام تارباعاتايدىڭ جاراسىمدىلىق مۋزيكاسىن ورىنداۋدىڭ ”نوتاسى“.

پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى تارباعاتاي ايماعى ۇلتتار ىنتىماعىنداعى، العاباسارلىعىنداعى وزات ورىن قۇرۋ قيمىلدارىنىڭ تەرەڭدەي دامۋىن دەن قويا، كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ كەڭەستىك، مادەنيەت، ەكونوميكا، قوعام، پسيحيكا سياقتى جاقتاردان جان - جاقتى كىرىگۋىن بىرتىندەپ جۇزەگە اسىردى.

50 نەشە جىلدى ٴبىر كۇنگىدەي وتكىزىپ، بيڭتۋان مەن جەرگىلىكتى ورىنداعى ٴار ۇلت شەكارا حالقىمەن تىعىز ىنتىماقتاسىپ شەكارا ٴوڭىردى بىرگە قورعاعان شينجياڭ ٴوندىرىس - قۇرىلىس بيڭتۋانى 9 - شىسى 161 - تۋانىنىڭ قىزمەتكەرى، ”1 - شىلدە وردەنىنىڭ“ يەگەرى ۋي دىيۋ؛ 13 جىلدان بەرى تاباندىلىقپەن ٴوز شاعىن اۋلاسىندا ٴار ۇلت بۇقاراسىن مەملەكەت تۋىن شىعارۋعا ۇيىمداستىرعان شاۋەشەك قالاسىنىڭ تۇرعىنى سالىقجان يەمىن؛ 40 نەشە جىل شيپاگەرلىك مەيىرىمىمەن مال شارۋاشىلىق وڭىرىندەگى سۇيىسپەنشىلىك جىرىن جازعان شيپاگەر ۋقاس سۇلەيمەن قاتارلى ٴبىر توپ ۇلتتار ىنتىماعىنداعى، العاباسارلىعىنداعى ۇلگىلەر جەرگىلىكتى ورىنداعى ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ۇيرەنۋ ونەگەسىنە اينالدى، وركەن، جاڭ چاڭميڭ، ما ليانحۋا قاتارلى كوپ ۇلتتان قۇرالعان تيپتىك وتباسىلار جەرگىلىكتى ورىنداعى ٴار ۇلت قارىم - قاتىناسىنىڭ اناعۇرلىم تاتۋ - ٴتاتتى بولۋىن، ٴار ۇلتتىڭ تاڭداۋلى مادەنيەتىنىڭ قۇلپىرا گۇلدەنۋىن جەبەدى.